SPRENDIMAI

TARYBOS SPRENDIMAS 2010/461/BUSP

2010 m. liepos 26 d.

dėl paramos Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacijos (CTBTO) Parengiamosios komisijos veiklai siekiant stiprinti jos stebėsenos bei tikrinimo pajėgumus ir įgyvendinant ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 26 straipsnio 2 dalį ir 31 straipsnio 1 dalį,

kadangi:

(1) 2003 m. gruodžio 12 d. Europos Vadovų Taryba priėmė ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją (toliau – Strategija), kurios III skyriuje numatytas kovos su tokiu platinimu priemonių, kurių reikia imtis Europos Sąjungoje ir trečiosiose šalyse, sąrašas.

(2) Sąjunga aktyviai įgyvendina šią Strategiją ir vykdo jos III skyriuje išvardytas priemones, pirmiausia teikdama finansinius išteklius specialiems projektams, kuriuos vykdo daugiašalės institucijos, pavyzdžiui, Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacijos (CTBTO) Laikinasis techninis sekretoriatas, remti.

(3) 2003 m. lapkričio 17 d. Taryba priėmė Bendrąją poziciją 2003/805/BUSP dėl daugiašalių susitarimų masinio naikinimo ginklų ir pristatymo priemonių neplatinimo srityje universalaus taikymo ir sustiprinimo ([1]). Šioje bendrojoje pozicijoje, *inter alia*, raginama skatinti pasirašyti ir ratifikuoti Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutartį (CTBT).

(4) CTBT pasirašiusios valstybės nusprendė įsteigti teisnumą turinčią Parengiamąją komisiją, kuri turi tarptautinės organizacijos statusą ir kuriai iki CTBTO įsteigimo pavedama faktiškai įgyvendinti CTBT.

(5) Strategijos svarbūs tikslai – greitas CTBT įsigaliojimas ir universalus taikymas bei CTBTO Parengiamosios komisijos stebėsenos ir tikrinimo sistemos stiprinimas. Be to, 2006 m. spalio mėn. ir 2009 m. gegužės mėn. Korėjos Liaudies Demokratinei Respublikai įvykdžius branduolinius bandymus, greito CTBT įsigaliojimo svarba, taip pat poreikis kuo greičiau sukurti ir sustiprinti CTBT stebėsenos ir tikrinimo sistemą tapo dar akivaizdesni.

(6) CTBTO Parengiamoji komisija siekia nustatyti, kaip geriausia stiprinti jos tikrinimo sistemą, tam pasitelkiant, be kita ko, inertinių dujų stebėsenos pajėgumų vystymą ir pastangas, kad CTBT pasirašiusios valstybės visapusiškai dalyvautų tikrinimo sistemų įgyvendinime.

(7) Įgyvendinant Strategiją, Taryba priėmė tris Bendruosius veiksmus dėl paramos CTBTO Parengiamosios komisijos veiklai: 2006 m. kovo 20 d. Bendruosius veiksmus 2006/243/BUSP ([2]) dėl paramos mokymo ir gebėjimų stiprinimo tikrinimo tikslu ir 2007 m. birželio 28 d. Bendruosius veiksmus 2007/468/BUSP ([3]) bei 2008 m. liepos 15 d. 2008/588/BUSP ([4]) dėl parengiamosios komisijos stebėsenos bei tikrinimo gebėjimų stiprinimo.

(8) Sąjungos parama turėtų būti tęsiama.

(9) Šios sprendimo techninis įgyvendinimas turėtų būti patikėtas CTBTO Parengiamajai komisijai,

([1]) OL L 302, 2003 11 20, p. 34.

([2]) OL L 88, 2006 3 25, p. 68.
([3]) OL L 176, 2007 7 6, p. 31.
([4]) OL L 189, 2008 7 17, p. 28.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Siekdama užtikrinti nuolatinį ir praktinį tam tikrų ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategijos (toliau – Strategija) elementų įgyvendinimą, Sąjunga remia Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacijos (CTBTO) Parengiamosios komisijos veiklą siekiant šių tikslų:

— stiprinti CTBT stebėsenos ir tikrinimo sistemos gebėjimus, įskaitant gebėjimus radionuklidų aptikimo srityje,

— stiprinti CTBT pasirašiusių valstybių gebėjimus vykdyti tikrinimo pareigas pagal CTBT ir įgalinti jas visapusiškai naudotis dalyvavimo CTBT režime privalumais.

2. Projektais, kuriuos ketina remti Sąjunga, turi būti siekiama šių konkrečių tikslų:

a) gerinti CTBTO Parengiamosios komisijos stebėsenos ir tikrinimo sistemos veikimą ir tvarumą;

b) stiprinti CTBTO Parengiamosios komisijos tikrinimo gebėjimus šiose srityse: inspekcijos vietoje, inertinių dujų stebėsena, taip pat tikrinimas siekiant aptikti ir identifikuoti galimus branduolinius sprogimus;

c) teikti techninę paramą Afrikos, Lotynų Amerikos ir Karibų jūros regiono šalims, siekiant visapusiškos CTBT pasirašiusių šalių integracijos į stebėsenos ir tikrinimo sistemą.

Šie projektai vykdomi visų CTBT pasirašiusių valstybių naudai.

Išsamus projektų aprašymas pateikiamas priede.

2 straipsnis

1. Už šio sprendimo įgyvendinimą atsakingas Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis).

2. 1 straipsnio 2 dalyje nurodytų projektų techninį įgyvendinimas patikimas CTBTO Parengiamajai komisijai.

3. CTBTO Parengiamoji komisija atlieka savo užduotis vyriausiojo įgaliotinio atsakomybe. Šiuo tikslu vyriausiasis įgaliotinis su CTBTO Parengiamąja komisija sudaro būtinus susitarimus.

3 straipsnis

1. 1 straipsnio 2 dalyje paminėtiems projektams įgyvendinti skiriama orientacinė finansavimo suma yra 5 280 000 EUR.

2. Iš 1 dalyje nustatytos sumos finansuojamos išlaidos tvarkomos laikantis Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų procedūrų ir taisyklių.

3. Europos Komisija prižiūri, ar 1 dalyje nurodyta Sąjungos parama naudojama tinkamai. Šiuo tikslu ji sudaro su CTBTO Parengiamąja komisija susitarimą dėl finansavimo. Susitarime dėl finansavimo nustatoma, kad CTBTO Parengiamoji komisija turi užtikrinti deramą Sąjungos įnašo matomumą, atsižvelgiant į pastarojo dydį.

4. Europos Komisija siekia 3 dalyje nurodytą finansavimo susitarimą sudaryti kuo greičiau po šio sprendimo įsigaliojimo. Ji informuoja Tarybą apie visus sunkumus, su kuriais susiduriama tame procese, ir susitarimo dėl finansavimo sudarymo datą.

4 straipsnis

Vyriausiasis įgaliotinis Tarybai pateikia šio sprendimo įgyvendinimo ataskaitą, grindžiamą reguliariai teikiamomis CTBTO Parengiamosios komisijos ataskaitomis. Šios ataskaitos yra Tarybos atliekamo vertinimo pagrindas. Europos Komisija teikia informaciją apie finansinius projektų aspektus, kaip nurodyta 3 straipsnio 3 dalyje.

5 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Jis netenka galios praėjus 18 mėnesių nuo 3 straipsnio 3 dalyje nurodyto finansavimo susitarimo sudarymo datos arba praėjus šešiems mėnesiams nuo jo priėmimo dienos, jei per tą laikotarpį nesudarytas finansavimo susitarimas.

Priimta Briuselyje 2010 m. liepos 26 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

S. VANACKERE

PRIEDAS

Europos Sąjungos parama CTBTO Parengiamosios komisijos veiklai siekiant stiprinti jos stebėsenos bei tikrinimo gebėjimus ir įgyvendinant ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją

I. ĮVADAS

Rengiantis įgyvendinti CTBT, kai ji įsigalios, viena iš svarbiausių užduočių yra sukurti tinkamai veikiančią CTBTO Parengiamosios komisijos stebėsenos ir tikrinimo sistemą. Plėtojami CTBTO Parengiamosios komisijos pajėgumai inertinių dujų stebėsenos srityje yra svarbi priemonė sprendžiant, ar pastebėtas sprogimas yra branduolinis bandymas, ar ne. Be to, CTBT stebėsenos ir tikrinimo sistemos veikimas ir efektyvumas priklauso nuo visų CTBT pasirašiusių valstybių įnašo. Todėl svarbu sudaryti sąlygas pasirašiusioms valstybėms dalyvauti CTBT stebėsenos ir tikrinimo sistemoje ir visapusiškai prie jos prisidėti.

Sąjunga rems keturis projektus, kuriais siekiama:

a) tobulinti CTBT tarptautinės stebėsenos sistemos (TSS) pagalbinių seismininių stočių (ASS) tinklo veikimą ir užtikrinti jo tvarumą;

b) tobulinti CTBT tikrinimo sistemą šiam tikslui pasitelkiant intensyvesnį bendradarbiavimą su mokslininkais;

c) teikti techninę pagalbą CTBT pasirašiusioms Afrikos, Lotynų Amerikos ir Karibų jūros regiono valstybėms, jas įgalinant visapusiškai dalyvauti CTBT stebėsenos ir tikrinimo sistemoje ir prisidėti prie jos įdiegimo;

d) sukurti inspekcijoms vietoje tinkamą naudoti inertinių dujų aptikimo sistemą.

CTBT įsigaliojimo perspektyvos tapo daug geresnės dėl palankesnių politinių aplinkybių. Atsižvelgiant į šią naują dinamiką, nedelsiant reikia skirti dar daugiau dėmesio tam, kad per ateinančius keletą metų būtų baigta kurti CTBT tikrinimo sistema ir užtikrinta jos parengtis bei eksploataciniai pajėgumai. Branduoliniai bandymai, apie kuriuos 2006 m. spalio mėn. ir 2009 m. gegužės mėn. pranešė Korėjos Liaudies Demokratinė Respublika (KLDR), parodė ne vien tai, jog svarbu visuotinai uždrausti branduolinius bandymus, bet ir aiškiai iškėlė efektyvaus tikrinimo režimo, pagal kurį būtų stebimas tokio draudimo laikymasis, poreikį. Turėdama visapusiškai veikiantį ir patikimą CTBT tikrinimo režimą, tarptautinė bendruomenė turės patikimą, nepriklausomą priemonę šios normos laikymuisi užtikrinti.

Sąjunga Bendraisiais veiksmais 2006/243/BUSP, 2007/468/BUSP ir 2008/588/BUSP daugiausiai dėmesio skyrė pagrindiniams CTBT tikrinimo pajėgumų elementams šiose srityse: inertinių dujų aptikimas, inspekcijos vietoje, taip pat pagalba mokymo srityje bei techninė pagalba. Dabartinis pasiūlymas grindžiamas ankstesnių bendrųjų veiksmų projektais, tačiau ypatingas dėmesys skiriamas CTBT tikrinimo pajėgumų stiprinimo tvariais būdais elementams. Tai yra ypač svarbu atsižvelgiant į Sutarties įsigaliojimo perspektyvą, kadangi jai įsigaliojus tikrinimo sistema privalo būti visiškai pasirengta veikti.

Svarbus kriterijus vertinant tikrinimo sistemos eksploatacinę parengtį įsigaliojimo metu bus kuo didesnio TSS sukauptų tikrinimo duomenų prieinamumo užtikrinimas. Todėl numatytas Projektas I, kurio paskirtis – sistemingai spręsti TSS ASS tinklo veikimo ir tvarumo klausimus.

Projektas II skirtas pagrindiniam klausimui – kaip per ilgą laiką išlaikyti CTBT tikrinimo režimo mokslinį ir technologinį patikimumą. Juo siekiama užtikrinti, kad mokslinis ir technologinis progresas tam tikrose specializuotose, su CTBT tikrinimu susijusiose srityse būtų integruotas ir taikomas CTBT tikrinimo reikalavimams. Projektu III tiesiogiai vykdoma tolesnė veikla, susijusi su mokymo ir techninės pagalbos projektais, vykdytais pagal Bendruosius veiksmus 2008/588/BUSP Afrikoje ir bus vykdomas kai kuriose Lotynų Amerikos ir Karibų jūros (LAC) regiono valstybėse. Projektas IV sutelktas į CTBT inspekcijos vietoje (OSI) pajėgumų stiprinimą, toliau kuriant OSI tinkamą naudoti inertinių dujų (radioaktyvaus ksenono) aptikimo sistemą.

Pirmiau išvardytus keturis projektus, skirtus CTBTO Parengiamosios komisijos veiklai paremti, įgyvendins ir valdys jos Laikinasis techninis sekretoriatas (LTS).

II. PROJEKTŲ APRAŠYMAS

Projektas I: tobulinti CTBT TSS ASS tinklo veikimą ir užtikrinti jo tvarumą

Apžvalga

1. Atsižvelgiant į tai, jog reikia daugiau pastangų siekiant, kad CTBT tikrinimo režimas būtų parengtas veikti tuo metu, kai įsigalios CTBT, itin svarbu užtikrinti didžiausią įmanomą ASS tinklo veikimo ir tvarumo lygį. Todėl šio projekto tikslas – surinkti reikiamus faktus ir kiekvienos ASS tinklo infrastruktūros tvarumo sąlygas, siekiant padidinti jų tvarumo lygį iki tokio, koks yra nustatytas techniniuose ir eksploatacijos reikalavimuose.

2. CTBT Protokolo I dalies 8 dalyje nustatyta, kad: „Papildydamas pagrindinį tinklą, iš 120 pagalbinių stočių sudarytas tinklas Tarptautinio duomenų centro prašymu teikia informaciją tiesiogiai prisijungus ar per nacionalinius duomenų centrus. […] Pagalbinės stotys turi atitikti techninius ir eksploatacijos reikalavimus, kurie yra nurodyti seismininio monitoringo ir tarptautinių mainų seismininiais duomenimis eksploatacijos instrukcijose. Tarptautinis duomenų centras bet kuriuo metu gali pareikalauti iš pagalbinių stočių duomenų ir jie nedelsiant turi būti perduoti kompiuteriniu tinklu“. ASS būtinai turi atitikti tuos pačius techninius ir eksploatacijos reikalavimus, kaip ir pagrindinės seismininės stotys.

3. Einamąsias išlaidas, susijusias su ASS eksploatavimu ir technine priežiūra, įskaitant infrastruktūros fizinį saugumą, padengia už tokią infrastruktūrą atsakinga valstybė. Tai nėra problema, jei ASS yra dislokuotos ir (arba) yra eksploatuojamos išsivysčiusiose šalyse. Tačiau tai yra rimta problema dėl TSS 36 sertifikuotų ASS, esančių besivystančiose šalyse. Daugelis šių stočių eksploatuojamos jau daug metų ir jų įranga baigia visiškai susidėvėti.

Projekto taikymo sritis

4. Pagrindinis šio projekto užmojis – padėti vietinės valdžios institucijoms pagerinti TSS ASS tinklo veikimą ir tvarumą. Tai apima:

— sertifikuotų ASS esamos padėties įvertinimą,

— apsilankymus stotyse, kurių metu bus atliktas sistemos kalibravimas,

— jei įmanoma, papildomus mokymus vietoje, skirtus vietinės stoties operatoriams,

— jei reikia – infrastruktūros ir saugumo tobulinimą,

— jei reikia – atsarginių energijos sistemų pakeitimą naujomis,

— pasenusios įrangos pakeitimą nauja/kapitalinį remontą.

Šis projektas nedengs stočių eksploatavimo išlaidų.

5. ASS šiam projektui bus atrenkamos atsižvelgiant į šiuos prioritetus:

— šio metu sertifikuotos TSS ASS, esančios besivystančioje ar pereinamąjį laikotarpį išgyvenančioje šalyje,

— šiuo metu netinkamos naudoti ASS,

— ASS, kurios netrukus taps netinkamos naudoti, ir

— TSS pagalbinės seismininės stotys, įvardytos kaip galimas pakaitas TSS pagrindinėms seismininėms stotims.

6. Šio projekto I etape bus lankomasi stotyse, siekiant įvertinti esamą padėtį ir pagalbinių ASS veiklos palaikymo poreikius bei atlikti įrangos ir infrastruktūros reikiamus techninės priežiūros veiksmus. Galutinis stočių, kuriose reikalingas tolesnis darbas, sąrašas bus parengtas tik po tokių apsilankymų. Be to, įrangos, atsarginių energijos sistemų, saugumo ir infrastruktūros pakeitimas bus atliktas I etape, jei įmanoma užtikrinti, kad senstančios ASS būtų parengtos CTBT įsigaliojimui.

7. II etape, po pradinių vizitų į ASS, kurioms reikėjo nedelsiant skirti dėmesio, bus sudarytas išsamesnis stočių, kuriose ateityje dar reikės atlikti darbus, sąrašas. Šis sąrašas bus pateiktas kaip I etapo veiklos rezultatas, ir jame bus pateikta išsami informacija, susijusi su būtinu įrangos, atsarginių energijos sistemų, saugumo ir infrastruktūros pakeitimu, kuris yra būtinas, siekiant užtikrinti, kad senstančios AA būtų parengtos CTBT įsigaliojimui. Šiame etape bus atlikta keletas apsilankymų į tų šalių, kuriose yra ASS, vietinės valdžios institucijas, siekiant, kad pastarosios geriau susipažintų su savo pareigomis pagal Sutartį, susijusiomis su ASS eksploatacija ir technine priežiūra, bei siekiant paskatinti kurti būtiną nacionalinę pagalbinių paslaugų struktūrą bei skirti išteklius.

8. Bus surengti du mokymo užsiėmimai/praktiniai seminarai ASS operatoriams. Numatyta vieną iš jų surengti Pietų Amerikoje, o kitą – Afrikoje arba Azijoje.

9. Šio projekto rezultatas ir tikėtina nauda: didesni TSS tinklo pajėgumai, didesnis patikimumas ir ilgalaikis tvarumas.

Nauda ir rezultatai

10. Tikėtina nauda – modernią ir deramai veikiančią įrangą turinčios stotys, kurių veikla užtikrina aukščiausią įmanomą duomenų prieinamumo lygį, tam, kad per ilgą laikotarpį būtų užtikrintas tikrinimo režimo mokslinis ir technologinis patikimumas. Teikiama parama – įranga ir mokymai užtikrins, kad stočių operatoriai gebėtų prižiūrėti ir eksploatuoti savo stotis pagal TSS standartus, atsižvelgdami į ilgalaikio tvarumo ir kokybiškų duomenų poreikį.

11. Vyriausiam įgaliotiniui bus parengta galutinė ataskaita, kurioje, be kita ko, bus pateikta ši informacija:

— pagalbinės seismines stotys, kuriose apsilankyta, ir veiksmai, kurių imtasi,

— kiekvienai stočiai panaudoti ištekliai,

— vietinės valdžios institucijų, su kuriomis surengti susitikimai, sąrašas ir sutartų tolesnių veiksmų santrauka,

— visų pranešimų apie problemas sąrašas ir kelionių ataskaitos (pateikta kaip galutinės ataskaitos priedai).

Projektas II: Tobulinti CTBT tikrinimo sistemą, tam pasitelkiant intensyvesnį bendradarbiavimą su mokslo bendruomene

Apžvalga

12. Atsižvelgiant į mokslinio ir technologinio progreso spartą, vienas iš pagrindinių CTBTO Parengiamajai komisijai kylančių iššūkių – neatsilikti nuo mokslinių naujovių tose srityse, kuriomis yra pagrįsta CTBT ir reguliariai jas vertinti atsižvelgiant į savo tikrinimo įgaliojimus. Siekiant pirmauti tikrinimo veiklos srityje tuo metu, kai įsigalios CTBT (ir vėliau), būtina užtikrinti CTBT tikrinimo režimo patikimumą.

13. CTBT labiau nei bet kuri kita tarptautinė ginklų kontrolės sutartis remiasi naujausiais mokslo ir technologijų pasiekimais. Visi CTBT unikalios tikrinimo sistemos komponentai TSS, kurią sudaro pasaulinis tinklas iš 337 stebėsenos įrenginių, Tarptautinis duomenų centras (TDC), analizuojantis didelius kiekius duomenų ir OSI (kurioms atlikti naudojamos įvairios sudėtingos technologijos) režimas – yra priklausomi nuo mokslo ir technologijų vystymosi ir nuo glaudžių ryšių su mokslo bendruomene bei bendravimu su ja.

14. CTBT ir jos Protokole aiškiai nustatyta CTBTO pareiga gerinti savo tikrinimo technologijas, „…bendradarbiauti su Organizacija ir kitomis valstybėmis, Sutarties Šalimis, tobulinant tikrinimo tvarką … “ (CTBT IV(11) straipsnis) ir pagal TDC „… palaipsniui tobulintų savo techninius pajėgumus …“ (CTBT Protokolo I dalies 18 dalies b punktas).

15. 2008 m. ankstyvą pavasarį LTS iniciavo tarptautinių mokslinių studijų projektą, kurio tikslas – įvertinti CTBT tikrinimo sistemos pajėgumą ir pasirengimą, taip pat nustatyti, kokios mokslo ir technologijų naujovės gali padėti patobulinti pajėgumus bei pagerinti LTS veiklos rezultatyvumą bei efektyvumą. Technikos ir mokslo sričių bendruomenės gausius dalyvavimo metu 2009 m. birželio mėn. Tarptautinių mokslinių studijų konferencijoje (ISS09) buvo pateikta daug pasiūlymų, kaip patobulinti tikrinimo gebėjimus tam panaudojant naujausias technologijas ir metodus.

16. Tęsdamas su ISS09 susijusią veiklą LTS siekia panaudoti šias idėjas ir pasiūlymus praktikoje, kad atliktų konkrečius savo veiklos patobulinimus ir išanalizuotų naujų metodų taikymo tikrinimo srityje galimybes. Vadovaujant LTS, rengiami tam tikram klausimui skiri praktiniai seminarai, kuriuose dalyvauja įvairių sričių mokslininkai, siekiant įgyvendinti kaip kurias daug žadančias ISS09 pateiktas idėjas. Surengtas konkursas naujiems ir novatoriškiems procesams, kaip nustatyta minėtuose seminaruose, sukurti ir kuriamas Virtualių duomenų panaudojimo centras (VDPC) – šių procesų kūrimo ir išbandymo forumas. Galimi su tikrinimu susiję patobulinimai ir inovacijos, kuriuos kuria konkursus laimėję subjektai, bus patekti CTBTO Parengiamosios komisijos Politikos formavimo organams (PFO) svarstyti.

Tikslai

17. Šios projekto komponento tikslai: pagerinti CTBT tikrinimo sistemą remiant išorės mokslo ir technikos bendruomenės plačiąja prasme dalyvavimą:

— atliekant esamos CTBT tikrinimo sistemos pajėgumų vertinimą,

— prisidedant prie tų technologijų kūrimo, kurios dar nėra visapusiškai ištyrinėtos pagal šią sistemą, ir

— suteikiant solidų mokslinį ir technologinį pagrindą ilgalaikių poreikių įvertinimui, siekiant užtikrinti CTBT patikrinamumą.

Apimtis

18. Šis projekto taikymo sritis apima šiuos tris uždavinius:

— sukurti struktūrizuoto bendradarbiavimo su nepriklausoma technikos ir mokslo bendruomene sistemą, siekiant remti naujus projektus ir inovacijas, duodančias naudos CTBT tikrinimo pajėgumams,

— nustatyti sritis, kuriose sutelktų mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros galimas poveikis bus svarbus tikrinimo sistemos efektyvumui ir rezultatyvumui didinti, ir

— parengti tuos metodus ir pateikti svarstymui PFO.

19. Šie uždaviniai bus pasiekti rengiant specializuotus praktinius seminarus ir aptariant bei įvardijant tas sritis, kurios turi didžiausią CTBT tikrinimui potencialą; antra, finansuojant šių metodų kūrimą ir bandymą, siekiant nustatyti jų galimą panaudojimą tikrinimo sistemoje. Virtualių duomenų panaudojimo centras aktyviau dalyvaus mokslo ir technikos bendruomenės veikloje ir prisidės prie projektų vykdymo suteikdamas prieigą prie duomenų bei kompiuterinių išteklių.

20. ISS09 buvo peržiūrėto CTBT tikrinimo sistemos pajėgumai. LTS šiuo metu kaupia ir vertina (kaip šio projekto pagrindą) informaciją ir tyrimų duomenis, kurie buvo pateikti ISS09. Todėl, taip pat remiantis minėtais rezultatais:

— I projekto etapą sudarys specializuoti praktiniai seminarai ir techninio pobūdžio susitikimai su mokslo ir technikos ekspertais. Praktiniuose seminaruose, kurie prasidės antrame 2010 m. pusmetyje ir 2011 m. pradžioje, kaip dalis įprastinio CTBTO Parengiamosios Komisijos darbotvarkės dalis, arba kaip specialiai pagal šį projektą finansuojami renginiai, bus pateikti pranešimai apie metodus bei procesus, turinčius didžiausią potencialą patobulinti tikrinimo sistemos efektyvumą ir rezultatyvumą.

— II etape bus sudarytos sutartys su mokslinių tyrimų institutais dėl I etape nustatytų daugiausiai žadančių sprendimų vystymo ir bandymo, siekiant išmėginti ir realizuoti šiuos potencialą turinčius tyrimus į tinkamą programinę įrangą. Ši programinė įranga bus pateikta svarstyti PFO dėl įtraukimo į preliminarią CTBT tikrinimo sistemos eksploatacinę aplinką.

21. Greta I ir II etape vykdomos veiklos, į naujai atsirandančių mokslo šakų ir technologijų, kurios yra svarbios CTBT tikrinimo sistemai, analizę, bus įtraukta platesnė mokslininkų bendruomenė, tam pasitelkiant technologijų numatymą. Ši lygiagrečiai vykdoma veikla taip pat bus grindžiama ISS09 medžiagos kaupimu ir analize bei bus vykdoma organizuojant praktinius seminarus bei atliekant bibliometrinę analizę 2010 ir 2011 m. Šis technologijų numatymo veiklos tikslas – teikti informaciją ir atlikti analizę, kuri yra reikalinga, siekiant neatsilikti nuo tikrinimo mokslo naujovių artimiausioje ateityje.

Valdymas

22. Visus šio projekto aspektus valdys LTS, galbūt padedant išorės subjektams. PFO bus reguliariai informuojami apie veiklą ir jos potencialią naudą. Teikiamą informaciją sudarys informacijos apie vykdomus projektus santrauka bei, prireikus, tiksliniai pranešimai apie tam tikrus projektus.

23. Pasinaudojant ISS09 suteiktu impulsu, ISS09 procese dalyvavę įvairių su tikrinimu susijusių sričių koordinatoriai ir integraciją vykdantys asmenys bus potencialūs kandidatai dalyvauti organizuojant tikslinius praktinius seminarus ir jiems vadovauti. Šie įžymūs mokslininkai bendradarbiaus su LTS vadovybe, kad užtikrintų gausų mokslininkų dalyvavimą ir padėtų organizuoti bendrą pirmininkavimą šių susitikimų ir praktinių seminarų sesijoms.

24. Seminaruose pateiktas idėjas ir parengtus bei rekomenduotus galimus projektus peržiūrės LTS. LTS valdymo struktūra užtikrina, kad pagal projektą vykdoma veikla būtų sutelkta į galutinį tikslą – didinti tikrinimo sistemos pajėgumus.

VDPC

25. Tęsiamas VDPC įgyvendinimas, kadangi tai yra viena iš svarbiausių LTS priemonių pajėgumams palaipsniui didinti. VDPC sukūrimą iš pradžių paskatino su „besimokančiomis“ sistemomis/duomenų gavyba (novatoriški duomenų apdorojimo metodai) susijusi veikla, vykdyta pagal ISS09 projektą; jo sukūrimą taip pat labai motyvavo poreikis turėti mainų ir ryšių palaikymo forumą, per kurį taip pat būtų įmanoma turėti prieigą prie duomenų bei LTS programinės įrangos.

26. Atsižvelgiant į šiuos poreikius, ir siekiant suteikti prieigą prie duomenų bei apdorojimo priemonių, VDPC plėtojimo forumas (techninės bei programinės įrangos):

— taps mokslinių mainų vieta,

— suteiks didelį parametrinių duomenų, duomenų apie bangos formą ir radionuklidus archyvą mokslinius tyrimus atliekantiems mokslininkams, siekiantiems patobulinti duomenų apdorojimą,

— suteikti prieigą prie programinės įrangos,

— suteikti prieigą prie procesų grandinių, kad būtų galima įvesti ir išbandyti kintamus modulius,

— į TSS integruoti papildomus duomenis, siekiant ištirti teigiamus tokios papildymo rezultatus ir poveikį.

Stebėsena ir OSI atlikimo technologijos

27. Stebėsenos ir OSI technologijos yra CTBT tikrinimo režimo pamatas. ISS09 suteikė galimybę atlikti išorinę šių technologijų mokslinę peržiūrą, taip pat apžvelgti daugelį pačių naujausių pasiekimų šiose srityse. Svarbu ne vien užfiksuoti pateiktos informacijos esmę, bet ir toliau nagrinėti tas sritis, kurios gali duoti konkrečių patobulinimų tikrinimo pajėgumams.

28. Informacija ir mokslinių tyrimų duomenys iš ISS09 konferencijai skirtų stendų bei skaitytų pranešimų šiuo metu yra kaupiami ir bus prieinami užsiregistravusiems vartotojams bei mokslininkams. Ši medžiaga bus tikslinių seminarų ir posėdžių (I etapas) tam tikromis temomis pagrindas, siekiant toliau konsoliduoti ISS09 įnašą ir išnagrinėti bei nustatyti kitas potencialą turinčias idėjas, kurias verta įgyvendinti siekiant naudos CTBT tikrinimo sistemai. Atrinkti projektai bus finansuojami, siekiant praktiškai pritaikyti ir išbandyti daugiausiai žadančias idėjas (II etapas). Šių projektų rezultatai, įrodžius patobulinimo faktą, pateikti svarstyti PFO. Šio projekto elemento privalumai yra tie, kad juo padidinamas CTBT tikrinimo sistemos procesų rezultatyvumas ir efektyvumas.

29. Projekto II etape reikėtų nagrinėti tokias specializuotas temas:

— duomenų sintezė,

— bangos formos fazės identifikavimas,

— OSI metodai, ir

— pažangusis duomenų apdorojimas ir įvykių skirstymas į kategorijas radionuklidų analizės tikslais.

Sistemos veiklos šiose specifinėse srityse stebėsena ir vertinimas bus prioritetinis uždavinys, siekiant kiekybiškai įvertinti naujai sukurtų procesų rezultatus.

30. Bangų duomenų sintezė buvo neseniai vykusio technikos ekspertų susitikimo duomenų gavybos (novatoriški duomenų apdorojimo metodai) klausimais tema, o jame pristatytų idėjų finansavimui bus pasirengta iki 2010 m. pabaigos. Du sintezės srities subprojektai turėtų būti finansuojami rangovų: pavyzdžiui, duomenų apie bangų formas (seisminių, hidroakustinių ir infragarso) sintezė; ir duomenų apie bangų formas ir radionuklidus sintezė, siekiant parengti specializuotą biuletenį (*Fused Event Bulletin*).

31. Fazės identifikavimas yra LTS nustatyta sritis, kurioje itin daug galėtų prisidėti mokslininkai. Šis klausimas buvo sprendžiamas ir bus sprendžiamas toliau praktiniuose seminaruose duomenų gavybos tema, o viena iš 2010 m. antroje pusėje vyksiančių infragarso praktinių seminarų tema bus fazės identifikavimas. Po to 2011 m. bus parengta sutartis siekiant vystyti daug žadančius metodus ir išbandyti juos pasitelkiant VDPC apdorojimo infrastruktūrą.

32. CTBT leidžia naudoti skirtingus metodus atliekant OSI, pagal nuostatas ir apribojimus, taikomus bandinių ir matavimų surinkimui, tvarkymui ir analizei. Iš viso leidžiamos devynios metodų grupės, iš kurių nemažai buvo pritaikyta naudojimui inspekcijos vietoje aplinkoje. Trijų iš šių metodų, būtent daugiaspektrio vizualizavimo, aktyvių seisminių veiksmų ir gręžimo taikymas atliekant OSI tebėra kūdikystės etape, nepaisant to, kad jie yra plačiai taikomi geofizinėje žvalgyboje, komercinėje bei mokslinių tyrimų aplinkoje. Todėl būtina aptarti su ekspertais, kaip šie metodai galėtų būti pritaikyti ypatybėms ir apribojimams tos aplinkos, kurioje bus atliekama OSI: laiko ir išteklių apribojimai, logistikos ypatumai, galimi apribojimai, kuriuos nustato inspekciją atliekančios valstybės šalis ir t. t.

33. Nuo 2010 m. vidurio iki 2011 m. vidurio bus surengti trys ekspertų susitikimai, kuriuose dalyvaus tyrimo įmonių ir mokslo institucijų atstovai, mokslininkai ir branduolinių bandymų ekspertai; šių susitikimų temos:

— daugiaspektris vizualizavimas – (įskaitant infraraudonąsias bangas), leidžiamas OSI pradiniame etape; derinant su radiometriniu žvalgymu iš oro, galima apibūdinti paviršiaus anomalijas, kurios potencialiai gali būti susijusios su branduolinių bandymų stebiniais,

— aktyvūs seisminiai veiksmai – galėtų būti taikomi siekiant po požeminio branduolinio sprogimo nustatyti aplink detonavimo tašką atsiradusias ertmes arba bent uolienos savybių pokyčius,

— gręžimas – būtų gaunami bandiniai iš vietų, esančių arti ertmės, ir tai leistų tiksliai konstatuoti, ar įvykdytas branduolinis bandymas.

34. Kadangi išvardytos technologijos yra standartinės šioje srityje, pirmiau nurodyti seminarai (kurie įeina į I etapą) II etape nebus plėtojami; šiuose ekspertų susitikimuose parengtos rekomendacijos bus įtrauktos į ataskaitą dėl šių technologijų taikymo vykdant OSI, kuri bus pateikta apsvarstyti PFO.

35. Pabrėžiant, kad svarbu į tikrinimo sistemą įtraukti inertinių dujų technologiją, reikalingas tobulesnis duomenų apdorojimas ir įvykių suskirstymas į kategorijas radionuklidų analizei. 2010 m. antrajame pusmetyje mokslo bendruomenė bus raginama dalyvauti Tarptautinio inertinių dujų eksperimento seminare, kuriame bus renkamos ir aptariamos mokslo bendruomenės atstovų idėjos šia tema. Po to 2011 m. bus parengta sutartis siekiant vystyti daug žadančias technologijas ir išbandyti jas pasitelkiant VDPC apdorojimo infrastruktūrą.

36. Sutartis dėl sistemos veikimo efektyvumo pasitelkiant VDPC išteklius vertinimo darbų bus sudaryta 2011 m. Kad būtų išlaikytas mokslinis patikimumas pasaulio visuomenės akyse, būtina, kad vertinant sistemos veikimo efektyvumą dalyvautų išorės subjektai – tai padidins valstybių, kurios yra Šalys, pasitikėjimą, kai jos spręs dėl tikrinimo sistemos patvirtinimo ir įvairių jos elementų diegimo. Tikimasi, kad šiuo finansavimu vystomomis veikimo efektyvumo priemonėmis bus sukurtos naujos ir tobulesnės sistemos veikimo efektyvumo tikrinimo priemonės, kurias galima pateikti PFO kaip siūlomą patobulinimą.

Technologijų numatymas

37. Rengiant naująją CTBT tikrinimo sistemą eksploatavimui, reikėtų atkreipti dėmesį į ateities darbus, kuriuos reikia nuveikti, kad būtų išsaugotas jos tikrinimo pajėgumų mokslinis ir technologinis patikimumas ilgalaikiu laikotarpiu. Technologijų numatymas, mokslo ir technologinių naujovių, kurios gali ilgalaikiu laikotarpiu sustiprinti šiuos pajėgumus, nagrinėjimas padės CTBTO Parengiamajai komsijai neatsilikti nuo naujovių šioje srityje. Turiningi mokslo ir mokslinių tyrimų sričių pranešimai ISS09 konferencijoje buvo vertingas įnašas ir paklojo pamatus visapusiškam Technologijų numatymo metodui. Turint pakankamai informacijos apie naujas technologijas galima parengti šių technologijų įtraukimo į tikrinimo sistemą veiksmų planą ir parengti rekomendacijas PFO dėl stebėsenos procesus stiprinančių technologijų įgyvendinimo planų.

38. 2009 m. LTS investavo į technologijų numatymo konsultacines paslaugas, tam kad būtų parengta ir atlikta dviejų technologijų numatymo temų bibliometrinė analizė. Remiantis šia patirtimi, šiuo projektu numatoma šią pasiteisinusią metodiką taikyti ir keturioms papildomoms temoms, kurios yra labai svarbios CTBT sistemoms skirtos technologijos vystymui, kuris bus pradėtas 2010 m. antrajame pusmetyje, ypač:

— informacijos technologija ir ryšiai,

— energijos šaltiniai,

— jutikliai ir vaizdavimas,

— automatikos ir naudotojo sistemų sąsajos.

39. Be šių tyrimų 2011 m. bus surengti keturi tiksliniai seminarai tam tikra tema, kuriuose dalyvaus mokslo ir technologijų bendruomenės atstovai, siekiant toliau tyrinėti ir vystyti šias temas ir, atitinkamai, užtikrinti informuotumą apie naujausius technologinius pasiekimus ir naujausią CTBT sistemų techninį lygį.

40. Finansavimas bus naudojamas technologijų numatymo programinės įrangos priemonių 18 mėnesių licencijoms įsigyti ir sudaryti sutartis dėl ekspertų paslaugų pirkimo siekiant padidinti ir patobulinti esamos Technologijų numatymo komunikacinės sistemos (TFCS) prieinamumą ir efektyvumą, kad ji taptų veiksmingesne priemone ir tikru bendradarbiavimo su mokslo bendruomene forumu.

41. Būsima pažanga naujų energijos šaltinių, geofizinių jutiklių, automatikos ir vaizdavimo srityse pasitarnaus CTBTO Parengiamajai komisijai, pavyzdžiui, gali sumažėti stočių eksploatavimo išlaidos, padidėti stočių ir automatinio apdorojimo patikimumas bei analizės efektyvumas ir veiksmingumas.

Išvada

42. Tai, kad surengus ISS09 buvo plačiai įtraukta technikos ir mokslo bendruomenė, davė rezultatų – buvo pateikta daug pasiūlymų, kaip pagerinti CTBT tikrinimo pajėgumus naudojant pačias naujausias technologijas ir metodus. LTS siekia užfiksuoti pačias perspektyviausias idėjas ir pasiūlymus dėl konkrečių pasiūlymų, kaip pagerinti jo darbo procesus, ir nagrinėja naujų metodų potencialą tikrinimo srityje.

43. Į šiuo projektu siūlomą veiklą bus įtraukti mokslo ir techninės bendruomenės nariai, kurie nagrinės specifinius techninius klausimus ir kurs inovacinius procesus dabartinei CTBT veiklai tobulinti ir vertinti; visų pirma to bus siekiama rengiant seminarus naujoms idėjoms svarstyti ir, antra išbandant perspektyvius darbo būdus ir juos transformuojami į praktiškai pritaikomus procesus. Šie sprendimai bus pateikti PFO, kad šie apsvarstytų galimybę juos įtraukti į CTBT laikiną veiklos aplinką.

44. Be to, į veiklą bus įtraukta platesnė mokslo bendruomenė, kad išnagrinėtų naujausius mokslo ir technologijų pasiekimus, aktualius CTBT atliekamo tikrinimo atžvilgiu. Ši veikla taip pat bus pagrįsta ISS09 darbo rezultatų kompiliavimu ir analize ir ji bus vykdoma 2010–2011 m. rengiant seminarus ir bibliometrinę analizę. Technologijų numatymo tikslas yra teikti informaciją ir analizę, kurios reikia norint numatomoje ateityje išlikti tikrinimo mokslo priešakyje.

45. Pirminis finansavimas padengs išlaidas, susijusias su geriausių ISS09 ir technologijų numatymo idėjų vystymu ir parama šiam vystymui. Šio projekto metu LTS nustatys ir patobulins mokslo bendruomenės įtraukimo į veiklą procesus bei priemones ir užtikrins, kad ši partnerystė būtų veiksminga tikrinimo sistemos vystymo, bandymo ir patobulinimų įdiegimo priemonė. Ketinama (už šio projekto ribų) plėtoti ryšius su pasaulio mokslo bendruomene ir taip padidinti bendrų pastangų svarbą ir pritraukti didesnį skaičių potencialių rėmėjų, kad tikrinimo sistema gautų kuo daugiau naudos iš pačių naujausių mokslinių tyrimų.

Projektas III: Techninė pagalba CTBT Sutartį pasirašiusioms Afrikos, Lotynų Amerikos ir Karibų jūros regiono valstybėms, įgalinant jų visapusišką dalyvavimą CTBT tikrinimo sistemoje ir prisidėjimą prie jos įdiegimo

Bendra informacija

46. Vienas iš kitų ginklų kontrolės režimų išskiriančių, unikalių CTBT tikrinimo sistemos bruožų yra tas, kad šioje sistemoje su atitiktimi susijusi informacija teikiama realiu laiku tiesiogiai CTBT pasirašiusioms valstybėms. Be pirminio CTBT stebėsenos sistemos tikslo atlikti tikrinimą, TSS technologijos ir duomenys yra labai vertingi civilinėms ir Vyriausybės agentūroms ir jų vykdomai (pavyzdžiui) žemės drebėjimo, ugnikalnių išsiveržimų, požeminių sprogimų, klimato kaitos ir cunamių analizei.

47. Nors besivystančių šalių susidomėjimas Nacionalinių duomenų centrų (NDC) įsteigimu per pastaruosius keletą metų išaugo – TDC dalyvių padaugėjo maždaug 20 % – daug besivystančių šalių vis dar neturi visapusiškos prieigos prie CTBT sistemos.

Todėl LTS imasi papildomų pastangų, siekdamas didinti įsteigtų Nacionalinių duomenų centrų skaičių, saugios prieigos sąskaitų bei leidimus turinčių naudotojų skaičių. Visų pirma tikslinė grupė – tai likusios septyniasdešimt (70) Sutartį pasirašiusių valstybių, kurios dar neturi prieigos prie TSS duomenų ir TDC produktų (29 Afrikos, 8 Lotynų Amerikos, 10 Artimųjų Rytų ir Pietų Azijos, 12 Pietryčių Azijos, 3 Rytų Europos ir 8 Šiaurės ir Vakarų Europos valstybės). Šios pastangos nukreiptos į subjektus, kuriems reikia LTS techninės paramos, kad jie intensyviau naudotųsi šiais duomenimis ir produktais.

48. Pagal Bendruosius veiksmus 2008/588/BUSP buvo inicijuotas techninės pagalbos projektas, kuriuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas Afrikos valstybėms dalyvauti CTBT tikrinimo sistemoje ir pasinaudoti ja civilinėms ir mokslo reikmėms. Tame projekte iš viso apie 19 Afrikos valstybių buvo atrinktos kaip paramos gavėjos. Tačiau reikia papildomų lėšų siekiant atsižvelgti į Afrikos regione bei kituose regionuose nustatytas reikmes.

49. Siūlomas naujas techninės pagalbos projektas yra pagal Bendruosius veiksmus 2008/588/BUSP inicijuoto projekto tąsa. Juo išplečiamas techninės paramos teikimas – parama, teikiama ir Afrikos valstybėms, kurių nebuvo įmanoma įtraukti į pirmą projektą, bei atrinktoms Lotynų Amerikos ir Karibų jūros regiono valstybėms. Atrenkant šalis, kurioms siūloma suteikti paramą, pirmenybė teikiama:

— sutartį pasirašiusios valstybės, turinčios saugios prieigos sąskaitą (37 valstybės dviejuose regionuose), ir

— sutartį pasirašiusios valstybės, turinčios saugios prieigos sąskaitą, tačiau kurioms reikia stiprinti savo techninę infrastruktūrą, kad jos intensyviau naudotų TSS duomenis ir TDC produktus siekdamos efektyviai dalyvauti tikrinimo režime bei šiuos duomenis ir produktus panaudotų prietaikose, skirtose civilinėms ir mokslo reikmėms.

50. Kad NDC galėtų nuolat vykdyti savo veiklą, šalys paramos gavėjos turi suteikti infrastruktūrai eksploatuoti reikalingus išteklius. Laikomasi nuomonės, kad norint užtikrinti projekto sėkmę būtinas šalies paramos gavėjos įsipareigojimas.

51. Kaip ir projekte, inicijuotame pagal Bendruosius veiksmus 2008/588/BUSP, šiame projekte numatoma regione rengti kolektyvinius mokymus TSS duomenų apdorojimo ir Tarptautinio duomenų centro (TDC) produktų analizės srityse, bei prireikus suteikti bazinę įrangą. Jeigu įmanoma, bus parengti specializuoti mokymo ir kitokie pagalbos veiksmai, skirti valstybėms paramos gavėjoms, kuriose buvo nustatyti ir įvertinti specifiniai, su NDC ir SSA susiję, poreikiai bei poreikiai, susiję su sistemos naudos visuomenei ir mokslui užtikrinimu. Visa pagrindinių kontaktinių punktų veikla bus vykdoma glaudžiai koordinuojant veiksmus su LTS ir jam remiant, kad būtų užtikrintas pagal šį projektą vykdomos mokymo ir pagalbos veiklos veiksmingumas bei tvarumas ir tinkamas suderinimas su veiksmais pagal Bendruosius veiksmus 2006/243/BUSP.

52. Remiantis 47 dalyje minėtais atrankos kriterijais, LTS numato vykdyti veiksmus kuo daugiau toliau išvardytų valstybių, atsižvelgiant į LTS atliekamo išankstinio galimybių įvertinimo rezultatus ir to laikotarpio vietines sąlygas:

— Afrikoje – valstybės, kurios buvo išvardytos, tačiau nepasirinktos projekto, inicijuoto pagal Bendruosius veiksmus 2008/588/BUSP, dalimi: Angola, Komorai, Svazilandas, Ruanda, Beninas, Pusiaujo Gvinėja, Gvinėja, Bisau Gvinėja ir Togas, taip pat šios valstybės: Botsvana, Burkina Fasas, Kamerūnas, Žaliasis Kyšulys, Centrinės Afrikos Respublika, Dramblio Kaulo Krantas, Kongas, Džibutis, Liberija, Madagaskaras, Malis, Namibija, Nigeris, Nigerija ir Senegalas.

— LAC regione: Antigva ir Barbuda, Barbadosas, Bahamos, Belizas, Bolivija, Kosta Rika, Dominikos Respublika, Ekvadoras, Salvadoras, Grenada, Gvatemala, Gajana, Haitis, Hondūras, Jamaika, Panama ir Paragvajus, Surinamas ir Urugvajus.

Parama

53. Projektu siekiama įvairiapusės naudos CTBTO ir valstybėms paramos gavėjoms, būtent, siekiant sudaryti galimybes valstybių paramos gavėjų NDC įgyti aukštesnio lygio techninius pajėgumus, skirtus:

— išlaikyti ir prižiūrėti savo TSS stotis,

— analizuoti ir valdyti duomenis ir duomenų produktus. Greta CTBT atliekamo tikrinimo, tai taip pat bus naudinga – pasitelkiant išankstinio įspėjimo apie stichines nelaimes procedūras, pasirengimą nelaimėms ir jų padarinių švelninimą – rizikos įvertinimo ir stichinių nelaimių poveikio mažinimo požiūriu.

54. NDC įkūrusios valstybės galės gauti ir analizuoti realiu laiku TDC pateiktus neapdorotus duomenis. NDC įkūrusios valstybės iš LTS gaus technologinę ir žmogiškųjų išteklių paramą; tai padės ją gavusioms valstybėms vystyti ir išlaikyti techniniu pajėgumus, reikalingus norint visapusiškai dalyvauti CTBT tikrinimo sistemos veikloje. Be to, valstybės paramos gavėjos galės geriau įvertinti, kaip NDC įkūrimas gali praturtinti jų pačių mokslinę bazę ir kaip TSS duomenis galima panaudoti analizuojant įvykius regione.

Apibūdinimas

55. LTS atrinks ir paskirs du technikos ekspertus-konsultantus; jie bus paskirti dirbti šiame projekte, jų darbo vieta bus arba tiesiogiai dviejuose minėtuose regionuose, arba Vienoje, ir jie koordinuos visus savo veiksmus konsultuodamiesi su LTS vadovybe ir gavę jos pritarimą.

1 etapas. Techninio vertinimo apsilankymai

56. Bus rengiami apsilankymai valstybėse potencialiose paramos gavėjose siekiant įvertinti informuotumą apie TSS duomenis ir TDC produktus ir jų naudojimą. Ekspertai palaikys ryšius su nacionalinėmis valdžios institucijomis (valstybių paskirtomis ar įsteigtomis pagal CTBT III straipsnį), kad įsigilintų į vietinius poreikius ir sampratas bei padidintų informuotumą apie TSS duomenis ir TDC produktus, įskaitant jų galimą naudojimą civilinėms ir mokslo reikmėms. Be to, bus užmegztas ryšys su kitais atitinkamais kiekvienos šalies institutais, kuriems gali būti naudinga naudotis TSS duomenimis ir TDC produktais. Bus sudarytos palankesnės sąlygos nacionalinės valdžios institucijos ir atitinkamų institutų bendradarbiavimo tinklų kūrimui. Tais atvejais, kai yra įsteigta NDC, bus įvertinta NDC būklė personalo ir infrastruktūros (įskaitant kompiuterinę ir interneto infrastruktūrą) požiūriu, kad būtų galima suformuluoti veiklos prioritetus.

2 etapas. Mokymas

57. Regionuose bus rengiamas mokymas, kuriame susiburs 1 etape nustatytų institucijų dalyviai. Šiame mokyme bus teikiamas techninis instruktažas apie TSS duomenis ir TDC produktus. Šio mokymo metu dalyviai dirbs su LTS programine įranga, sukurta nacionaliniams duomenų centrams, kurią galima naudoti prieigai prie TSS duomenų bei TDC produktų ir jų analizei. Taip pat šis mokymas sudarys progą skatinti regiono institutų techninio personalo bendradarbiavimą.

58. Po to pasirinktiems NDC bus teikiama išplėstinė techninė pagalba siekiant padėti pritaikyti regioniame mokyme išmoktus dalykus jų konkrečiai situacijai. Mokymas bus pritaikytas prie kiekvieno NDC poreikių ir kiekvieno NDC personalo gebėjimų, bus atsižvelgiama į valstybių paramos gavėjų oficialias kalbas. Dalyviai padedant technikos ekspertui įdiegs ir konfigūruos NDC programinę įrangą ir nustatys darbinį duomenų gavimo, apdorojimo, analizės ir pranešimo režimą pagal kiekvienos Nacionalinės institucijos poreikius. Be to, atsižvelgiant į reikmių įvertinimo rezultatus, kai kurios šalims bus suteikta bazinė NDC įranga, įskaitant kompiuterių techninę įrangą ir išorinius įrenginius. Jeigu įranga suteikiama, technikos ekspertas taip pat mokys tos įrangos įdiegimo, palaikymo ir eksploatavimo.

3 etapas. Tolesnė veikla

59. Siekiant įtvirtinti naujai įgytus gebėjimus ir (arba) išspręsti po 1 etapo likusius neaiškius klausimus, bus vėl lankomasi valstybėse paramos gavėjose siekiant įvertinti, kaip dalyviai taiko 1 etapo mokymo sesijų metu išmoktus dalykus.

60. Šių trumpesnių tolesnės veiklos vizitų tikslas yra užtikrinti, kad vietinis techninis personalas galėtų nuolat naudotis TSS duomenimis ir TDC produktais. Šios pastangos bus pritaikytos vietos poreikiams ir gebėjimams, atkreipiant dėmesį į tvarumą – kad veikla būtų tęsiama ir projektą užbaigus. Baigiamoji išsami ataskaita, kuri bus parengta dėl kiekvienos šalies naudos gavėjos, bus pagrindu vykdant tolesnę veiklą atitinkamose šalyse.

Projekto trukmė:

61. Numatoma, kad, atsižvelgiant į valstybės paramos gavėjos reikmių įvertinimo rezultatus, technikos ekspertai kiekvienoje šalyje paramos gavėjoje dirbs 3–6 savaites. Numatoma, kad iš viso šalyse paramos gavėjose bus praleista 12–15 mėnesių. Bendra numatoma projekto įgyvendinimo trukmė – 18 mėnesių.

Projektas IV: CTBT OSI pajėgumų stiprinimas: vystant OSI taikytiną inertinių dujų aptikimo sistemą – Radioaktyvaus ksenono lauko aptikimo sistema (OSI XeFDS)

Bendra informacija

62. Pastaraisiais metais išaugo inertinių dujų aptikimo svarba, ji tapo ypač akivaizdi ir dėl Korėjos Liaudies Demokratinės Respublikos (KLDR) pranešimų apie du branduolinius bandymus 2006 ir 2009 metais. Todėl esminė sąlyga siekiant ateityje užtikrinti atitikimo CTBT tikrinimo veiklos vykdymą yra gebėjimų stiprinimas, ypač OSI tikslais. Pastaruoju metu vykdytos OSI pratybos, pavyzdžiui: 2008 m. integruotos pratybos (IFE08) Kazachstane, 2006 m. atlikti pirminiai neišbaigti radioaktyvaus ksenono matavimo įrangos bandymai, taip pat 2009 m. rudenį Slovakijoje atliktas inertinių dujų eksperimentas (NG09) suteikė vertingos praktinės veiklos patirties ir žinių, susijusių su OSI XeFDS. Šių pratybų analizės rezultatai akivaizdžiai parodė, kad esamos inertinių dujų sistemos neatitiks tipinių lauko ir eksploatavimo reikalavimų, kurie keliami realiai atliekant OSI [1]. Nustatyti trys pagrindiniai techniniai šios nuostatos argumentai:

— Bandinių kiekio atžvilgiu, grunto dujų mėginių ėmimo strategijoje nurodyta, kad per vieno darbo veiksmų vietoje dieną reikia apdoroti 10–30 mėginių. Jeigu vykdant OSI veiksmų vietoje dirba ne daugiau kaip keturios grupės, kurios renka jungtinius ir grunto dujų bandinius, pirmiau nurodytam kiekiui apdoroti nepakanka analizės įrenginio, kuriame įrengti tik du jutikliai. Tai – inertinių dujų metodikos esminis trūkumas.

— IFE08 darbo eigos patirtis parodė, kad OSI eksploatavimo srities poreikių pagrindas yra saugojimo grandinės integruotumas ir uždarumas.

— Būtina sumažinti OSI inertinių dujų sistemos bendrą svorį ir tūrį, atsižvelgiant į griežtas logistines koncepcijas ir tai, kad operacijos gali būti vykdomos atokiose vietovėse, atšiauriomis klimato sąlygomis, bei atsižvelgiant į suvaržymus dėl riboto energijos tiekimo. Reikia ypatingai pabrėžti labai didelio atsparumo dizaino, kuriuo didinamos įrangos eksploatacinės galimybės veiksmų vietoje, svarbą.

Tikslas

63. Šio projekto tikslas yra perdaryti ir pateikti modulinės OSI XeFDS prototipą, kuris atitinka konkrečius OSI reikalavimus, visų pirma susijusius su inertinių dujų bandinių apdorojimo apimtimi ir galimybe sistemą transportuoti. Siekiama, kad sistema būtų pateikta laiku, kad būtų galima pasirengti kitoms, 2013 m. įvyksiančioms integruotoms pratyboms (IFE13).

Apimtis

64. Siekiant įgyvendinti užsibrėžtą tikslą parengti OSI skirtą inertinių dujų aptikimo sistemą, potencialiems tiekėjams bus pateitas kvietimas teikti pasiūlymus, atitinkančius šiuos techninius reikalavimus:

— Modulinė sistema: modulinės OSI specialiai pritaikytos radioaktyvaus ksenono įrangos, kurią sudaro centrinis apdorojimo įrenginys, kuris turės vienu metu ir vienodai kontroliuoti atskiras analizės kameras, sukūrimas. Šiuo projekto pasiūlymu siekiama, kad LTS būtų pateiktas vienas bazinis įrenginys ir du prijungiami įrenginiai su dviem analizės kameromis (iš viso 4 kameros). Tačiau pradinė modulinių analizės įrenginių pora užtikrins techninę vėlesnių patobulinimų galimybę montuojant papildomas jutiklių poras, pavyzdžiui, prie vieno bazinio įrenginio prijungiant iki 16 analizės kamerų porų.

[1] Inertinių dujų sistemos, kurių pirkimas buvo reglamentuojamas pagal Bendruosius veiksmus 2008/588/BUSP, yra transportuojama įranga, atitinkanti reikalavimus, kad ją būtų galima montuoti kaip „mobilią bazinę stotį“, skirta atlikti bendrus, tęstinius radioaktyvaus ksenono fono matavimus, tačiau ji nėra suprojektuota naudoti OSI tikslais. Šias sistemas saugo LTS, jos bus naudojamos kaip mokymo įranga OSI tikslais ir kaip TSS mobilios atsarginės sistemos.

— Geometrinis perprojektavimas: šis pasiūlymas apima ne tik techninį ir (arba) funkcinį perprojektavimą, bet ir geometrinį perprojektavimą, kad būtų atsižvelgta į specifinius vykdant OSI nustatytus eksploatavimo suvaržymus. Šio projekto inžinerinė užduotis ir pridėtinė vertė yra žymiai sumažinti esamų sistemų dydį nesumažinant pradinių aptikimo pajėgumų, sudarančių maždaug 1 mBq/m^3. Todėl visi inertinių dujų detektoriai, naudojami jų moduliniuose korpusuose, turėtų galėti veikti įvairiomis aplinkos klimato sąlygomis nenaudojant problemos atveju paleidžiamo skysto azoto tiekimo arba juose bus įrengtas termoelektrinis aušinimas naudojant elektros energiją (jei reikia).

— OSI XeFDS sistemoje elektros sistemos projektavimas turėtų būti kuo našesnis energijos vartojimo požiūriu, siekiant užtikrinti kuo mažesnį elektros energijos vartojimą įrenginį naudojant veiksmų vietoje.

— Siekiant sugriežtinti saugojimo grandinę, sistema turėtų būti pajėgi realiu laiku atlikti visų eksploatavimo etapų stebėseną remiantis duomenų įrašymo prietaisu, skirtu fiksuoti įrangos parametrus, bandinio numerį, eksploatavimo etapus ir t. t. Tai bus pasiekta tinkamai pertvarkius sisteminę programinę įrangą.

65. Po to, kai bus pateiktas modulinės sistemos prototipas, numatomas bandymo ir mokymo etapas, siekiant, kad sistemą būtų parengta eksploatuoti per IFE13.

66. Be pirmiau nurodytų bendrų techninių reikalavimų, papildomos vystymo specifikacijos ir konkretūs techniniai sistemos reikalavimai vėliau bus paremti išsamiais NG09 rezultatais ir priklausys nuo numatomų techninių diskusijų, kurios vyks per 2010 m. antrajame pusmetyje planuojamą Inertinių dujų ekspertų susitikimą, rezultatų. Tačiau pagrindiniai ekspertų diskusijų NG09 rezultatai ir išvados jau buvo įtraukti į šio pasiūlymo rengimą ir nenumatoma, kad jie bus pakeisti ataskaitoje ar projekto reikalavimuose.

Nauda

67. OSI veiklos parengtumo požiūriu svarbiausias reikalavimas yra sustiprinti inertinių dujų aptikimo pajėgumą; tai yra ir esminė CTBT tikrinimo režimo efektyvumo ir patikimumo sąlyga. Numatomas šio projekto rezultatas – iki numatomų IFE13 pateikti visiškai eksploatuoti parengtą ir lengvai transportuojamą bazinį įrenginį su dviem modulinių prijungiamų jutiklių poromis. Tai užtikrins svarbią inertinių dujų aptikimo veiklos pažangą vykdant OSI, kartu nesumažinant aptikimo pajėgumo, kuris sudaro maždaug 1 mBq/m^3.

68. Numatomoje modulinėje sistemoje taip pat numatyta galimybė prieš pradedant vykdyti konkrečią OSI misiją lengvai atlikti esamos techninės įrangos patobulinimus paprasčiausiai integruojant papildomus jutiklių modulius, kaip patikimus bazinės sistemos prijungimus. Be to, bus daug lengviau lauko sąlygomis, OSI vykdymo metu, remontuoti ir montuoti atsargines detales.

Projekto trukmė

69. Remiantis panašiais techninio perprojektavimo projektais numatoma, kad prireiks iš dviejų asmenų sudarytos inžinierių grupės nuolatinio dvejų metų darbo; nustatoma ilgiausia viso projekto trukmė – dveji metai.

70. Numatoma, kad šis projektas bus pradėtas 2010 m. trečią ketvirtį ir bus vykdomas iki 2012 m. Toliau pateikiami etapai ir laikotarpiai:

— I etapas Koncepcijų rengimas ir brėžiniai 2010 m. III ketvirtis–2010 m. IV ketvirtis

— II etapas OSI XeFDS prototipo kūrimas 2011 m. I ketvirtis–2011 m. II ketvirtis.

— III etapas Prototipo parengimas bandymui ir koncepcijos tobulinimas 2011 m. III ketvirtis

— IV etapas Patobulintas prototipas parengiamas bandymui 2011 m. IV ketvirtis

— V etapas Vieno patobulinto OSI XeFDS įrenginio pagaminimas 2012 m. I ketvirtis–2012 m. III ketvirtis *(vienas bazinis įrenginys, keturi jutikliai (dvi jutiklių poros))*

— VI etapas Pateikimas ir įvadinis supažindinimo su įrangos veikimu mokymas 2012 m. IV ketvirtis

71. Pirmiau nurodyti tarpiniai laikotarpiai gali būti keičiami. Tačiau pakaitinių inspektorių mokymas OSI inertinių dujų aptikimo sistemos srityje yra privalomas, kad sistemą būtų galima eksploatuoti per planuojamas 2013 m. integruotas pratybas. Todėl OSI XeFDS, kurią sudaro vienas bazinis įrenginys ir dvi modulinės analizės kamerų poros, pateikimo data yra 2012 m. gruodžio 31 d. Atsižvelgiant į griežtus laiko apribojimus, reikia dėti pastangas siekiant, kad paraiškos teikimo etapas (nulinis etapas) būtų pradėtas ir vykdomas kartu su koncepcijų rengimo ir pirminių brėžinių rengimo etapu (I etapas).

III. TRUKMĖ

Bendra numatoma projektų įgyvendinimo trukmė – 18 mėnesių.

IV. PARAMOS GAVĖJAI

Pagal šį sprendimą projektų paramos gavėjai yra visos CTBT pasirašiusios valstybės bei CTBTO Parengiamoji komisija.

Valstybės paramos gavėjos bus galutinai atrinktos projekto komponentui „Techninė pagalba“ po vykdomojo subjekto ir vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai konsultacijų kompetetingoje Tarybos darbo grupėje. Galutinis sprendimas bus grindžiamas įgyvendinančiojo subjekto pateiktais pasiūlymais pagal šio sprendimo 2 straipsnio 2 dalį.

V. VYKDOMASIS SUBJEKTAS

Techninis projektų įgyvendinimas bus pavestas CTBTO Parengiamajai komisijai. Projektus tiesiogiai įgyvendins CTBTO Parengiamosios komisijos darbuotojai, ekspertai iš CTBT pasirašiusių valstybių bei rangovai. Rangovų atveju CTBTO Parengiamoji komisija visų prekių, darbų ar paslaugų pirkimą pagal šį sprendimą vykdys kaip nustatyta Finansavimo susitarime, kurį turi sudaryti Europos Komisija ir CTBTO Parengiamoji komisija.

Vykdomasis subjektas parengs:

— laikotarpio vidurio ataskaitą praėjus pirmiesiems šešiems projektų įgyvendinimo mėnesiams,

— galutinę ataskaitą ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo projektų įgyvendinimo pabaigos.

Ataskaitos bus siunčiamos vyriausiajam įgaliotiniui.

VI. TREČIŲJŲ ŠALIŲ DALYVIAI

Projektai bus visiškai finansuojami pagal šį sprendimą. Ekspertai iš CTBTO Parengiamosios komisijos ir iš CTBT pasirašiusių valstybių gali būti laikomi trečiųjų šalių dalyviais. Jie dirbs pagal CTBTO Parengiamosios komisijos ekspertų standartines veiklos taisykles.